

cesie
the world is only one creature

Eksterna komunikacija i prezentacija poslodavca

Prilagođavanje vaše spoljne komunikacije za osobe
sa PSA

Modul 5 - PROCES ZAPOŠLJAVANJA OSOBA SA
PSA - Stvaranje procesa zapošljavanja prilagođenog
autističnim osobama

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

OPPORTUNITIES 4
AUTISM

Šaljite prave signale

Uverite se da jasno signalizirate da vaša organizacija pozdravlja neurorazličite pojedince

PRIMER

"[Umetnite naziv vaše kompanije] pozdravlja prijave neurorazličitih pojedinaca i spremna je da se prilagodi u procesu intervjua kako bi najbolje odgovarao potrebama i snagama pojedinca. Ako vam je potrebno prilagođavanje, raspitajte se kod nas da zakažemo vaš prvi intervju."

Pošaljite jasnu poruku ljudima sa PSA da su dobrodošli da se prijave: ovaj mali dodatak opušta podnosiocima prijave sa PSA i pomaže im da se osećaju samopouzdana u podnošenju prijave.

**WE LIKE YOU,
TOO :)**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

OPPORTUNITIES 4
AUTISM

Šaljite prave signale

Uverite se da jasno signalizirate da vaša organizacija pozdravlja neurorazličite pojedince

Podelite upražnjena radna mesta sa

lokalnim organizacijama i institucijama koje rade sa osobama sa PSA. Oni bi mogli uputiti kvalifikovane kandidate. Ove organizacije takođe mogu pružiti vašoj organizaciji resurse za podršku prelasku kandidata na radno mesto.

Šaljite prave signale

Uverite se da jasno signalizirate da vaša organizacija pozdravlja neurorazličite pojedince

Usvojite odgovarajući vizuelni stil svoje veb stranice i/ili stranice za karijere. Ovo je apsolutna potreba da ljudi sa PSA zaista mogu da funkcionišu na vebu.

Možete prilagoditi:

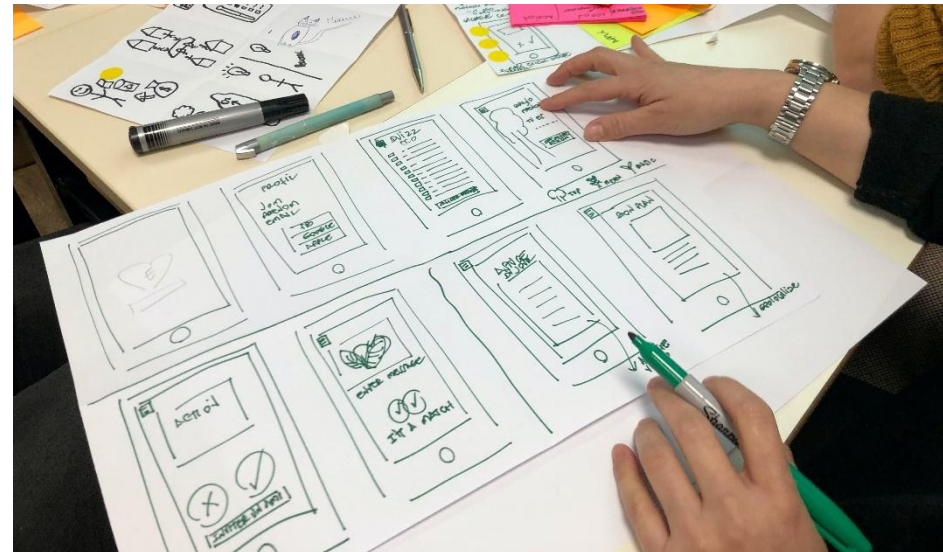
STRUKTURU

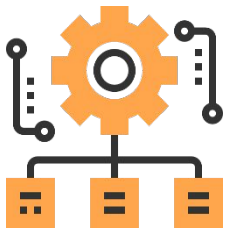

JEZIK

DIZAJN

STRUKTURA - (1) Ponudite alternative

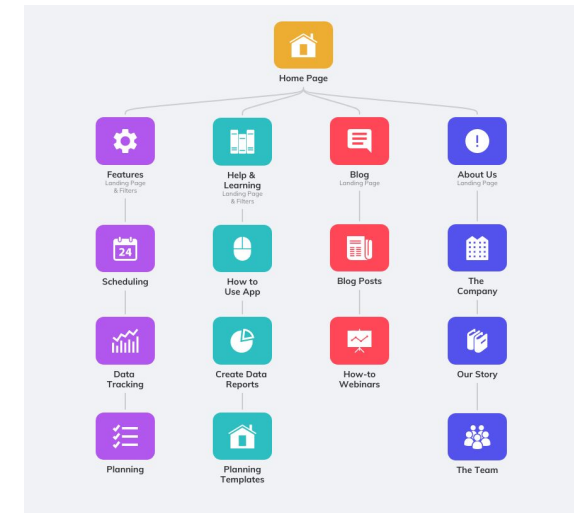
Veb lokacija ili aplikacija već imaju strukturu koju vlasnici ili programeri nameću korisnicima.

Ljudi sa PSA razmišljaju drugačije - obično se fokusiraju na detalje i stavljaju ih u svoje strukture. Kada stignu na veb lokaciju, oni zapravo ne pregledavaju ili surfuju, imaju vrlo striktno definisana očekivanja.

Da bi spoljna komunikacija organizacija na mreži bila inkluzivna, **važno je da struktura njihove veb stranice bude logično ispravna** jer u suprotnom ljudi sa PSA imaju problem da se fokusiraju.

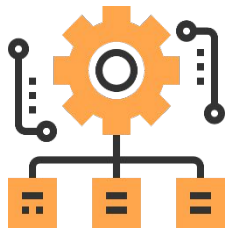
Ono što programeri mogu da urade je da obezbede na veb lokaciji načine da se zaobiđe nametnuta struktura: mapa sajta, funkcija pretraživanja.

Mapa sajta

Funkcija pretraživanja

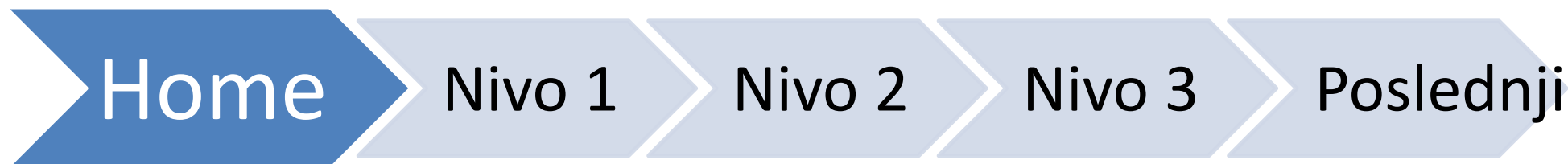

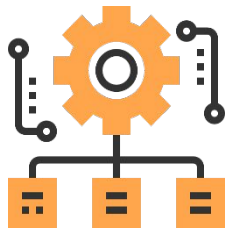

STRUKTURA - (2) Vidljivi KONTEKST je neophodan

Ljudi sa PSA vole da znaju gde se nalaze u strukturi veb lokacije ili aplikacije i kako su došli do određene tačke i gde mogu da se kreću napred i nazad.

Trag mrvica

STRUKTURA - (3) NEMOJTE deliti dugačak tekst na delove

Kad god postoji dugačak komad teksta, najgora stvar koju možete da uradite je da ga podelite na odeljke (npr. prvo prikažete prvih 25% članka, a zatim morate da kliknete na sledeće ili #2 da biste prikazali sledećih 25% itd).

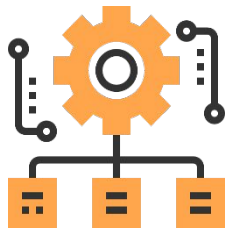
Ljudi sa PSA imaju oko za brzi pregled.
Kad god je moguće, bolje je staviti ceo tekst.

"Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum."

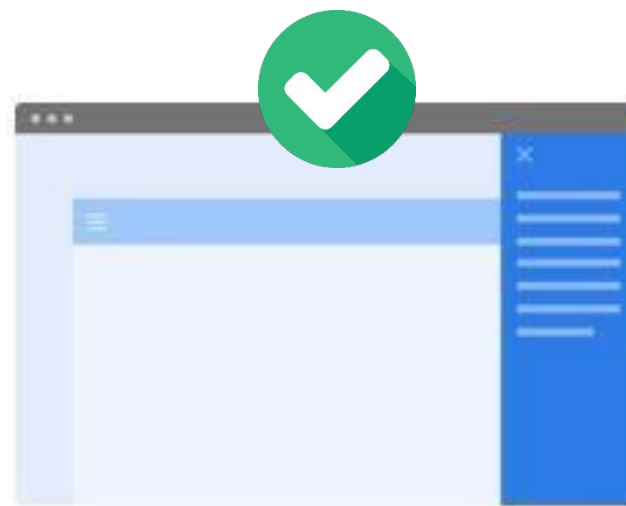
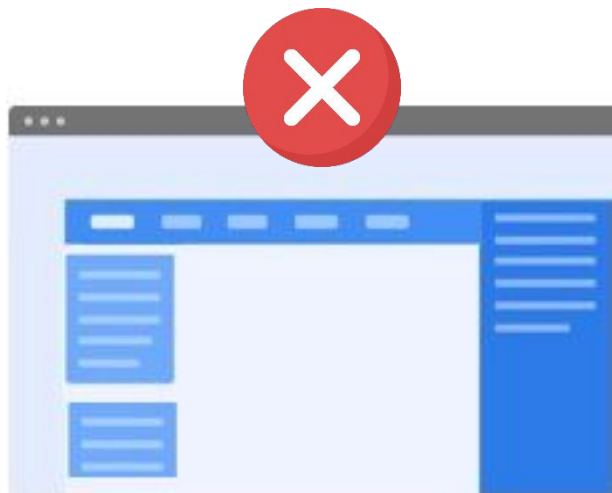
Nemo enim ipsam voluptatem, quia voluptas sit, aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt, neque porro quisquam est, qui dolorem ipsum, quia dolor sit, amet, consectetur, adipisci velit, sed quia non numquam eius modi tempora incidunt, ut labore et dolore magnam aliquam quaerat voluptatem. Ut enim ad minima veniam, quis nostrum exercitationem ullam corporis suscipit laboriosam, nisi ut aliquid ex ea commodi consequatur? Quis autem vel eum iure reprehenderit, qui in ea voluptate velit esse, quam nihil molestiae consequatur, vel illum, qui dolorem eum fugiat, quo voluptas nulla pariatur? At vero eos et accusamus et iusto odio dignissimos ducimus, qui blanditiis praesentium voluptatum deleniti atque corrupti, quos dolores et quas molestias excepturi sint, obcaecati cupiditate non provident, similique sunt in culpa, qui officia deserunt mollitia animi, id est laborum et dolorum fuga

STRUKTURA - (4) GRUPIŠITE svu navigaciju na jednom mestu

Kada je u pitanju navigacija, **osobe sa PSA mogu biti zbunjene kada su izložene veb lokacijama na kojima postoji više navigacionih elemenata ili menija raspoređenih po veb stranici.** Mogu biti zbunjene kako su svi ovi navigacioni elementi povezani jedni sa drugima, možda bi želeli da razmisle zašto su neke stavke na levoj strani, a zašto su druge na vrhu i da li postoji bilo kakva logička veza između njih.

One mogu zaista da se zaglave razmišljajući o tome, **pa je bolje da grupišete sve stavke za navigaciju na jednom mestu.**

JEZIK – (1) Koristite jezik koji je DIREKTAN I BUKVALAN

Dobro pisanje je takođe dobra pristupačnost.

Koristite jezik koji je direktan i bukvalan: **ljudi sa PSA imaju problema sa trenutnim razumevanjem metafora i idioma.**

Na primer, kada je izložen tekstu:

Juče ukratko: prvo je lila kiša kao iz kabla, onda je Džo dobio nogu kada je odlepio na svog šefa. Njegov šef optužio ga je da je brbljivac, a suština je da Džo nikada nije pisnuo o tome da je šef ručao sa bivšom simpatijom. Džoov otkaz će stvarno slomiti srce njegovoj ženi. Čujem da su švorc.

Prvi utisak osobe sa PSA može biti veoma vizuelan. Oni zaista vide kablove kako padaju sa neba ili odlepljenog Džoa i slomljeno srce njegove žene. Njihovom umu je potrebno još neko vreme da shvate da su izloženi idiomu.

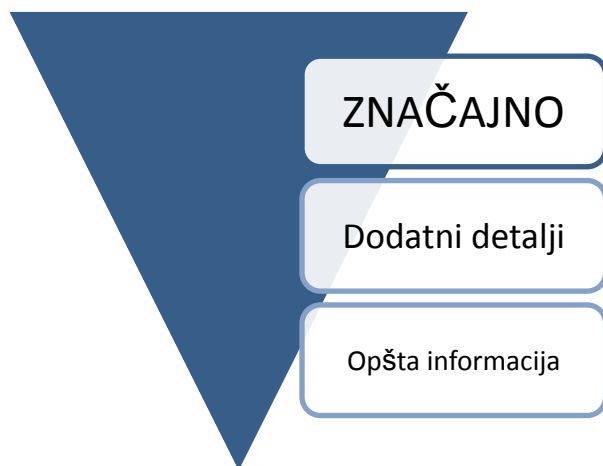
Ovo zaista može biti prepreka, pa se čuvajte upotrebe fraza ili idiomatskih izraza, posebno kada su zasićeni vizuelnim vokabularom.

JEZIK – (2) Koristite jasan NASLOV + REZIME

Ovo je veoma poznata tehnika u novinarstvu koja se zove „pisanje obrnute piramide“ i često se nalazi u novinskim člancima: imate naslov, zatim imate kratak rezime i onda samo dođete do samog članka.

Lorem ipsum

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

JEZIK – (3) LISTA I INDEKSI su napravljeni od pobe

Dodajte listu i indekse kad god imate priliku.

Pokušajte da navedete ili izlistate stvari jer su liste apsolutno dobro rešenje za ljude sa PSA.

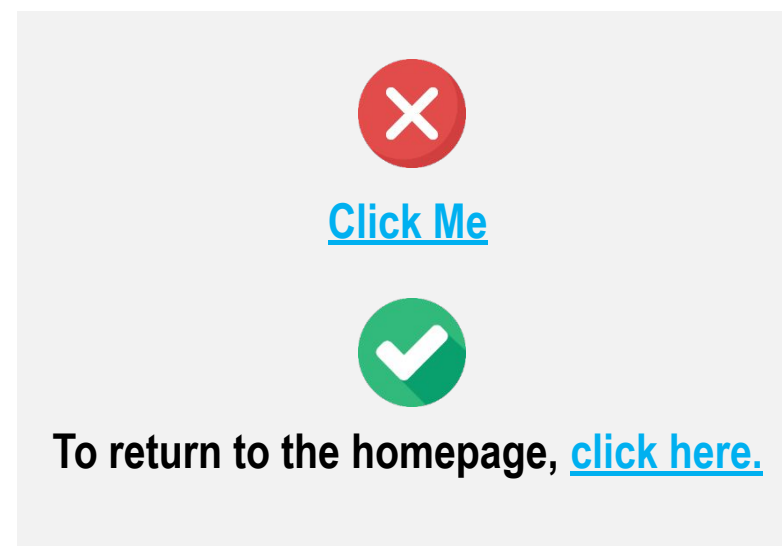

JEZIK – (4) Oprezno sa IMPERATIVIMA

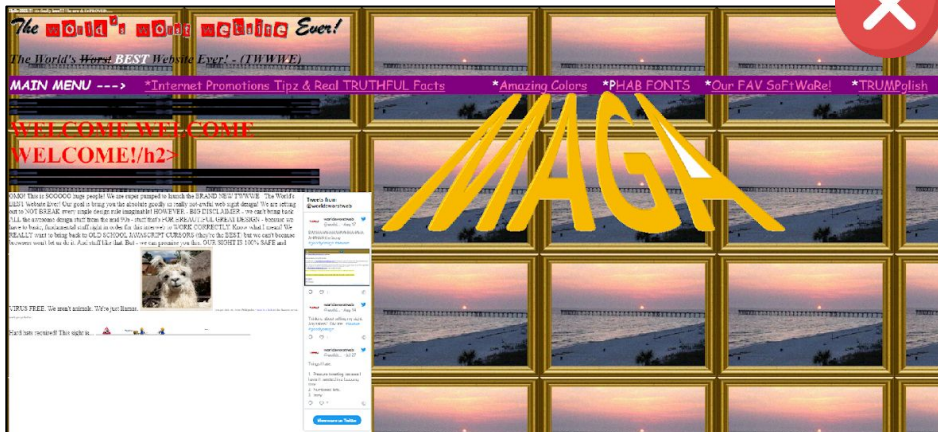
Kad god imate bilo kakve hiperlinkove ili dugmad na kojima piše „[klikni me](#)“ ili „[klikni ovde](#)“, prvi utisak za korisnike sa PSA je stresan.

Pobrinite se da poziv na akciju bude razumljiv sam po sebi, stvarno govoreći korisniku kuda on vodi (npr. [Detalji naše politike vraćanja](#) ili [Kliknite ovde da biste se vratili na početnu stranicu.](#))

DIZAJN – (1) BEZ sajtova koji izazivaju senzacije

Source: <https://www.theworldsworstwebsiteever.com/>

- BEZ treperenja
- BEZ animacija, pokreta (gif, video snimci)
- BEZ zvukova
- BEZ super svetlih boja

- Budite oprezni sa kontrastom: nekim korisnicima sa PSA kontrast može biti previsok ili prenizak
- Dozvolite korisnicima da prilagode zasićenost.

DIZAJN – (2) BEZ šablona

Kada su izloženi obrascima, ljudi sa PSA mogu biti toliko preplavljeni da budu isključeni ili toliko fascinirani da se ne mogu fokusirati na sadržaj.

DIZAJN – (3) BRENDIRANJE vs. METAFORE

Budite pažljivi kada dizajnirate svoje logotipe ili kada stavljate bilo kakvu vrstu brendiranja na svoju veb lokaciju ili aplikaciju. Brendiranje je često metaforično na način koji se ne može odmah razumeti.

Primeri:

Nike je sportska kompanija. Ljudi sa PSA mogu biti zbunjeni pronalaženjem veze između ove slike i sporta.

Dobar primer je Shell logo, jer je odnos između slike (školjke) i logotipa neposredniji.

DIZAJN – (4) nepregledna BELA

Kad god imate mnogo teksta, nemojte ga poravnavati sa obe strane. Čitanje takvih tekstova može biti izuzetno teško za osobe sa PSA.

Ljudi sa PSA često su vizuelni mislioci: oni mogu biti **ometeni belim prostorima stvorenim poravnavanjem** jer mogu da vide slike, linije ili šare u njima.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nunc cursus libero nunc, in rutrum turpis egestas ac. Pellentesque malesuada consequat ex euismod cursus. Aliquam mattis ante urna, et rutrum risus dictum sed. Maecenas auctor, nibh ac

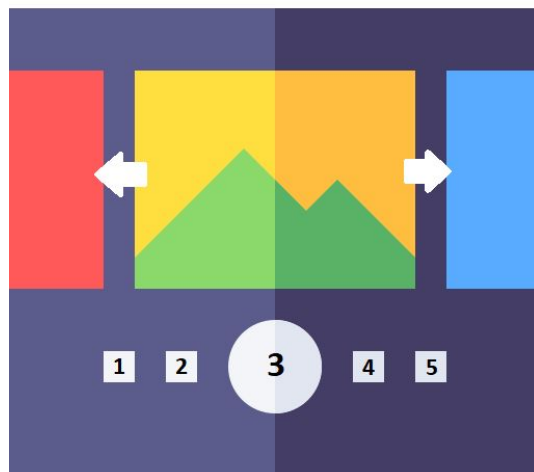
Lorem ipsum dolor sit amet, **XXXX** consectetur adipiscing elit. Nunc cursus libero nunc, in rutrum turpis **XXXX** egestas **XXXX** ac. Pellentesque **XXXX** malesuada consequat **XXXX** ex **XXXX** euismod cursus. **XXXX** Aliquam **XXXX** mattis ante urna, et rutrum risus dictum **XXXX** sed. **XXXX** Maecenas auctor, nibh ac imperdiet mattis, nisl diam gravida

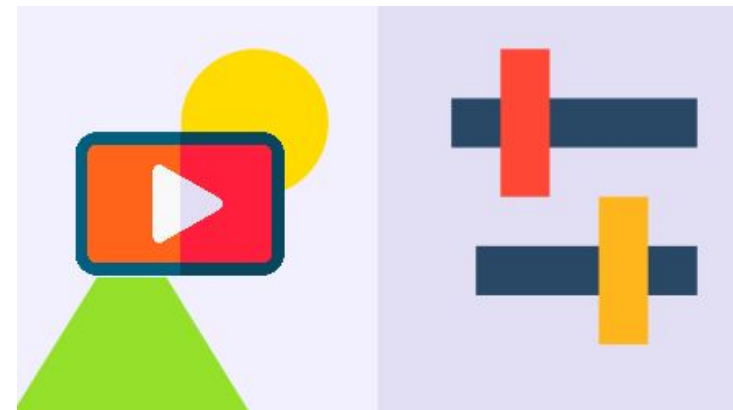
DIZAJN – (5) Dozvolite kontrolu BRZINE

Kad god na svojoj veb lokaciji ili u aplikaciji imate projekciju slajdova ili video kreiran od slika, nemojte nametati svoju brzinu korisniku. Omogućite korisnicima pristup sadržaju njihovim tempom.

Za projekcije slajdova obezbedite alatke za navigaciju.

Za video snimke navedite opcije za usporavanje ili ubrzavanje.

Kako učiniti veb stranice pristupačnijim bez obzira sa kim radite:

Vodeći principi za tekst

- **Neka rečenice budu kratke:** Ako je moguće, izbegavajte upotrebu više od 20 reči u rečenici. Ovo će olakšati čitanje onoga što ste napisali.
- **Razbijte svoje dugačke tekstove u paragrafe:** koristite naslove, podnaslove, tačke za nabranje. Naročito na veb lokacijama, ovo će učiniti ono što ste napisali mnogo lakšim za čitanje.
- **Pazite kako naglašavate tekst.** U tekstu nemojte koristiti VELIKA i *kurzivna* slova. Koristite **podebljani tekst** ili podvlačenje za isticanje.
- **Koristite sanserifne fontove:** Fontovi kao što su **Arial**, **Century Gothic** i **Verdana** se smatraju pristupačnijim. To je zato što su slova lakša za čitanje nego u serifnim fontovima kao što je **Times New Roman**.
- **Dozvolite korisnicima da promene veličinu teksta:** uzmite u obzir da se veličina fonta od najmanje 14 tačaka obično preporučuje osobama sa oštećenjem vida.
- **Podvucite linkove:** svi linkovi ka veb stranicama ili dokumentima koje želite da uključite treba da budu podvučeni. U idealnom slučaju, trebalo bi da budu u fontu druge boje, npr. [www. Blue . Com](http://www.Blue.Com)
- **Dozvolite personalizaciju:** ▪ Tipa i veličine fonta, ▪ Razmaka između redova

Kako učiniti veb stranice pristupačnijim bez obzira sa kim radite:

Vodeći principi za brojeve

- **Za datume:** koristite puni format „subota, 26. jun 2022.“.
- **Razdvojiti brojeve telefona:** 091.22.33.44 ili 091-22 33 44
- **Uvek koristite broj**, a ne ekvivalentnu reč: čak i za brojeve ispod 10. Na primer 3, 67, 239.
- **Nikada ne koristite rimske brojeve**

Vodeći principi za vizuale

- **Slike i reči idu jedna pored druge:** ovo pomaže većem broju ljudi da razumeju informacije. Uverite se da je jasno koje slike podržavaju koje delove teksta.
- **Slike moraju biti lako razumljive.**
- **Obratite pažnju na kvalitet fotografija u štampanoj verziji.**

Organizovanje PRIKAZA veb stranice i/ili karijerne stranice

IZBEGAVAJTE	ZAŠTO	BOLJE JE KORISTITI
Jarke boje	Ljudi sa PSA su u riziku od senzornog preopterećenja	Jednostavne, meke, blage boje
Obrnuti kontrast (svetli tekst na tamnoj pozadini)		Taman tekst na svetloj pozadini
<ul style="list-style-type: none"> Slike u pozadini Preklapanje transparentne slike i teksta 		Jasan kontrast između teksta i pozadine
<ul style="list-style-type: none"> Animirane ili pokretne slike, iskačuće prozore, banere Automatsku reprodukciju na svim video-snimcima/oglasima 	Ljudi sa PSA mogu imati problema sa obradom informacija koje se brzo menjaju – to može izazvati ozbiljnu anksioznost	<ul style="list-style-type: none"> Jednostavnu grafiku Zamrznite pokretne elemente
Ikone samo za slike	Ljudi sa PSA mogu se osećati uznemireno kada ne znaju šta da očekuju	Jasnu, veliku dugmad sa ikonama i tekstem
Nejasne i nepredvidljive pozive na akciju ili dugmad (npr. <i>Kliknite ovde</i>)		Opisni poziv na akciju (Kliknite ovde da...)
Složen i pretrpan raspored	Ljudi sa PSA mogu imati problema da se fokusiraju - to može izazvati frustraciju	Napravite jednostavan i dosledan raspored

Organizovanje SADRŽAJA veb stranice i/ili karijerne stranice

IZBEGAVAJTE	ZAŠTO	BOLJE JE
<ul style="list-style-type: none"> Složen, metaforički jezik Sarkazam, šale Preterivanja 	Ljudi sa PSA drugačije percipiraju jezik i mogu doslovno shvatiti fraze i izraze	Pisati jednostavnim jezikom
Izbegavajte žargon (duge ili tehničke reči)	Ljudi sa PSA se mogu mučiti da razumeju - to može izazvati frustraciju	Ako treba da koristite tehnički termin, jasno objasnite šta on znači
Veb stranice petrane tekstom	Ljudi sa PSA mogu imati problema da se fokusiraju - to može izazvati frustraciju	<ul style="list-style-type: none"> Predstavite tekst u jednoj koloni Označite oblasti jasnog teksta Obezbedite vizuelne alternative tekstualnom materijalu
Priloge na više od 20 stranica		
Razbijanje celog sadržaja/teme u više odeljaka ili veb stranica	Ljudi sa PSA mogu imati problema da se fokusiraju - to može izazvati frustraciju	<ul style="list-style-type: none"> Prikažite sav sadržaj teme na jednoj stranici Uverite se da bilo šta na veb lokaciji nije udaljeno više od dva klika od početne stranice Prikaži traku napretka na svim putovanjima koja su više od jedne stranice

Za informacije o ovoj lekciji obuke
kontaktirajte:

alessia.valenti@cesie.org

Posetite vebsajt projekta:

www.opportunities4autism.com

OPPORTUNITIES 4
AUTISM